

Kinderboekenweek 2022

Gi-ga-groen

Tijdens de Kinderboekenweek staat leesplezier natuurlijk centraal. Wij willen leerkrachten graag inspireren om met mooie boeken met rijke teksten aan de slag te gaan. Dit willen we op een manier doen waarbij verschillende vakgebieden op een betekenisvolle manier verbonden worden. Ons streven is om leerlingen zo actief na te laten denken over taal en interessante onderwerpen.

Bibliotheek Utrecht heeft daarom voor de Kinderboekenweek lessen ontwikkeld voor groep 1 t/m 8. In deze lessen gaan de kinderen niet alleen een boek ontdekken, maar wordt ook hun taalvaardigheid, woordenschat en tekstbegrip gestimuleerd. Dit gebeurt door het (voor)lezen van een boek en vervolgens door over de inhoud na te denken en te praten. Daarna gaan de leerlingen zelf schrijven en/of tekenen naar aanleiding van het verhaal. Door meerdere keren aandacht te besteden aan het boek vindt er een verdieping plaats.

Wij raden aan het boek dat centraal staat, samen met andere boeken die bij het thema passen, een mooie plek te geven in de klas. Daarnaast kan een themawand of hoek ingericht worden met werk dat de kinderen maken of materialen die ze meenemen. Zo wordt het boek, het thema en de Kinderboekenweek zichtbaar in de klas.

Wij hopen dat deze manier van werken met kinderboeken zal bevallen en zal smaken naar meer. Bij ieder thema zijn immers mooie boeken met rijke teksten, passende vragen en werkvormen te vinden.

Voor reacties of vragen kun je contact met ons opnemen.

Team Educatie van Bibliotheek Utrecht

educatie@bibliotheekutrecht.nl

Groep 1 en 2

De moestuin van Heer Hermelijn en Kereltje Konijn

Elle van Lieshout & Erik van Os
& Marije Tolman

1. Vooraf

Heer Hermelijn krijgt bij de kassa van de supermarkt gratis moestuinzaadjes én een grote aardbeiplant ('want dat krijg je soms, als vaste klant'). Het is de aanzet om een moestuin op te zetten, want dat ziet Kereltje Konijn ook wel zitten. Dus ze keutelen gezellig (soms letterlijk, als Kereltje voor wat konijnenmest zorgt) en wachten vooral af. Want zo gaat dat bij zaaien, dan kan het oogsten nog wel even duren.

De rijmende en goed lopende teksten zijn van Elle van Lieshout & Erik van Os. Paradijsje rijmt op radijsje, zaadje op chocolaatje. Het verhaal ontwikkelt zich tot een soort detective. Hoe kan het dat de opgekomen groenten de volgende dag ineens zijn verdwenen? De lezer weet het wel, maar Heer Hermelijn niet. Die zet zijn moestuin vol grappige verbodsbordjes en briefjes: 'Geachte slakken, ik zou het zeer waarderen als u elders gaat dineren'.

Een in meerdere opzichten heerlijk verhaal dat opgewekt eindigt.

2. De lessen

Les 1

De eerste les richt zich op het 'wat'. Wat gebeurt er? Waaraan zie je dat? Wat gebeurde er hiervoor?

Vorbereiding

- Markeer van tevoren de spreads (dubbele pagina) in het prentenboek, zodat je snel de juiste pagina kunt vinden waarnaar wordt verwezen. Je kunt de platen ook inscannen en laten zien op het digibord.
- Maak in de klas een plek vrij die je als themawand kunt gebruiken.
- Maak een A3 kleurenkopie van spreads 3 (zaaien), 7 (wachten), 9 (konijn eet radijs), 11 (hermelijn jaagt vogels weg), 16 (samen aardbei eten).
- Verzamel boeken over het thema 'Moestuin'. (Zie suggesties bij 3. Verder lezen en kijken) Richt hiermee een themahoekje in.

Introductie van het boek

Bekijk samen met de kinderen de omslag en titelbladen van het boek. Wat zien de kinderen? Vertel de titel van het verhaal. Waar denken ze dat het verhaal over gaat?

Laat kinderen vertellen wat zij denken dat een **moestuin** is. Weten ze dit nog niet dan is dit niet erg. Ze komen er dan tijdens het voorlezen achter. Leg dan uit dat de kinderen door dit boek kunnen leren wat een moestuin is. Schrijf het woord moestuin op een duidelijk zichtbare plaats bijvoorbeeld een whiteboard of themawand.

Voorlezen

Lees het verhaal belevend voor. Leg de nadruk bij de vragen op de handelingen van Heer Hermelijn en Kereltje Konijn.

Stel de volgende vragen:

- Spread 6: Benoem dat dit een **moestuin** is. Waar wachten ze op?
- Spread 7: Hoe heet zo'n tuintje met groente ook alweer?
- Spread 8: Heer Hermelijn wil een diner voor twee gaan maken. Wat zou dat zijn?
- Spread 9: Wat doet Kereltje Konijn?
- Spread 10: Denken jullie dat een vogelnet zal helpen?
- Spread 11: Hoe beschermt Heer Hermelijn zijn **moestuin**?
- Spread 12: Wat zou er nu gaan gebeuren denken jullie? Denktijd geven. Verschillende kinderen laten vertellen wat ze denken en uitleggen hoe het komt dat ze dat denken.
- Spread 13: Konijn houdt zijn hand op zijn buik? Waarom doet hij dat denk je? Aan wie geeft Kereltje Konijn de schuld?
- Spread 14: Wat doet Heer Hermelijn? Denk je dat dit een goede oplossing is? Steek je duim omhoog als je het een goede oplossing vindt en naar beneden als je het geen goede oplossing vindt.
- Spread 15: Zou het plan van Heer Hermelijn gaan lukken? Bouw de spanning op door heel langzaam de bladzijde om te slaan.
- Spread 16: Is het plan van Heer Hermelijn gelukt?
- Hoe komt het dat het diner nu wel door kan gaan?
- Wat heeft Heer Hermelijn allemaal gedaan om de moestuin te beschermen? Wat werkte het beste?

Verwerking

Leerlingen leggen de gekopieerde afbeeldingen (A3 formaat) op goede volgorde en vertellen daarbij het verhaal na. Dit kan in tweetallen, kleine groepjes of met de hele groep in de kring.

Afsluiting

Wat vonden de kinderen het mooiste of leukste deel van het verhaal en waarom?

Les 2

De tweede les richt zich op het 'hoe'.

Vorbereiding

- Zorg dat de kinderen de themawand goed kunnen zien.
- Leg voor alle kinderen tekenpapier en tekenmateriaal neer. Zorg ook voor schrijfpotloden en/of letterstempels.

Voorlezen

Laat het boek zien en vertel dat jullie de vorige keer gekeken hebben naar wat er gebeurde met de moestuin van Heer Hermelijn en Kereltje Konijn. Wat is ook alweer een moestuin? Vraag je hardop af hoe planten in een moestuin groeien. Geef aan dat je daar wel benieuwd naar bent en dat jullie daar deze keer op gaan letten.

Lees het verhaal belevend voor. Neem de tijd om de platen goed te bekijken. Stel vragen over hoe de plantjes groeien bij:

- Spread 1: Welk seizoen is het? Waar zie je dat aan?
- Spread 3: Wat doen Heer Hermelijn en Kereltje Konijn? Wat is het verschil tussen een zaadje en een plant? (schrijf de woorden aarde, zaadjes en plant op de themawand en maak er een tekeningetje bij.)
- Spread 4: Wat doet Heer Hermelijn? (schrijf en teken water op de themawand).
- Spread 5: Wat is konijnenmest? Leg uit dat in mest stoffen zitten die de zaadjes helpen groeien.
- Spread 6: Hoe ziet de moestuin er nu uit? Wat is er veranderd? De zon, het water en de mest hebben ervoor gezorgd dat er plantjes uit de zaadjes zijn gegroeid.
- Spread 11: Wat voor weer is het nu? Waar zie je dat aan?
- Spread 15: Hoe ziet de moestuin er nu uit? Wat is het verschil met hoe de moestuin er op spread 7 uitziet?

Verwerking

De leerlingen maken een tekening van een moestuin en tekenen daarbij ook de zon, water en aarde. De leerlingen kunnen de woorden naschrijven of stempelen of de leerkracht kan ze erbij schrijven. Sommige kinderen willen misschien zinnestukjes bij de tekening schrijven of dat de leerkracht dit voor hen doet.

Afsluiting

Hang de tekeningen rond het woord moestuin op de themawand of het whiteboard en bespreek ze met de kinderen. Het is ook leuk om een foto te delen met ouders.

Les 3

De derde les gaat over 'wie', de hoofdpersonen en hun emoties en gevoelens.

Vorbereiding

- Markeer van tevoren de spreads in het prentenboek, zodat je snel de juiste pagina kunt vinden waarnaar wordt verwezen.
- Kopieer spread 2, 8, 10, 12, 13 en 16 op A3 papier.

Voorlezen

Laat het boek zien. Vertel dat jullie eerder gekeken hebben naar wat er gebeurde met de moestuin van Heer Hermelijn en Kereltje Konijn. En hoe de plantjes groeien in een moestuin. Bekijk samen de themawand en de tekeningen die de kinderen hebben gemaakt van een moestuin. Welke woorden staan erbij? Waarom die woorden? Hoe zou Heer Hermelijn zich voelen in zijn moestuin? Leg uit dat jullie daar deze keer op gaan letten.

Leg bij het voorlezen deze keer de nadruk op het gevoel van Heer Hermelijn. Stop een aantal keer met lezen. Stel elke keer de volgende vragen bij spread 2, 8, 10, 12, 13 en 16:

- Hoe voelt Heer Hermelijn zich?
- Hoe komt dat?

- Spread 6: Waarom denken jullie dat er 3x wachten staat in het boek? Hoe voelt wachten?

Verwerking

Leg samen de platen op de goede volgorde en bespreek bij elke plaat hoe Heer Hermelijn zich voelt. Vertel er de zinnen uit het boek bij. Laat de kinderen de emoties uitbeelden.

- Spread 2: Dank u, zei Heer Hermelijn.
- Spread 8: Wonderbaarlijk maar het lukt! Riep Heer Hermelijn verrukt.
- Spread 10: Heer Hermelijn riep zwaar ontdaan: Wat hebben die duiven toch gedaan?
- Spread 12: Heerlijk! zei Heer Hermelijn. Morgen dat diner voor twee.
- Spread 13: Waar is mijn sla gebleven? riep Heer Hermelijn. Wie heeft dat toch gedaan?
- Spread 16: Hij straalde van geluk.

Afsluiting

Bespreek dat Heer Hermelijn steeds eerst blij/hoopvol en daarna verdrietig/teleurgesteld is, maar dat hij aan het einde gelukkig is.

3. Verder lezen en kijken

Verzamel boeken over het thema 'Moestuin'.

Bijvoorbeeld:

- In de tuin, Noëlle Smit
- Rikki en de tuin van opa, Guido van Genechten
- De moestuin, Merle Ditte

Ter ondersteuning kunnen de volgende filmpjes bekeken worden:

- <https://schooltv.nl/video/huisje-boompje-beestje-kiemen/#q=zaaien>
- <https://schooltv.nl/video/een-moestuin-in-de-stad-ida-plant-zaadjes-en-oogst-een-komkommer/#q=zaaien>

Groep 1 en 2

Het begint met een zaadje

Laura Knowles & Jennie Webber

1. Vooraf

Een zaadje dwarrelt door de wind en landt op de grond. Dat is het begin van een plantje dat uitgroeit tot een boom. In de boom leven dieren en de boom vertelt ook nog een verhaal over welke veranderingen er zijn tijdens de verschillende seizoenen.

2. De lessen

Les 1

Vorbereiding

- Lees het boek en de lessen door.
- Maak in de klas een plek vrij die je als themawand kunt gebruiken.
- Scan de illustraties om te tonen op het digibord.
- Papier en wasco/vetkrijt.
- Verzamel boeken over het thema 'Bomen en zaden'. (Zie suggesties bij 3. Verder lezen en kijken)
Richt hiermee een themahoekje in.

Introductie van het boek

Bekijk samen met de kinderen de omslag: voor- en achterkaft vormen één geheel.

Wat zien de kinderen?

Lees de tekst op de achterkant voor. Kunnen de kinderen zich voorstellen dat uit een heel klein zaadje zo'n grote boom groeit?

Voorlezen

Lees het prentenboek voor en laat de illustraties op het digibord zien.

Lees de eerste keer zonder onderbrekingen voor.

Verwerking

Nodig: papier en wasco/vetkrijt

De illustraties uit het boek zijn met een speciale etstechniek gemaakt. In een YouTube filmpje laat Jenny Webber zien hoe zij de illustraties heeft gemaakt.

<https://www.youtube.com/watch?v=brDaVlrDTXU&t=143s>

Laat de kinderen met verschillende kleuren wasco een vel papier bedekken. Er mag geen wit papier meer te zien zijn.

Bedek vervolgens met een laag zwarte wasco. Nu kun je met een stomp voorwerp een boom op het papier krassen.

Afsluiting

Bekijk samen de tekeningen die de kinderen gemaakt hebben. Benoem de verschillende onderdelen van de boom (wortels, stam, takken, bladeren). Hang de tekeningen op in de klas.

Les 2

Vorbereiding

- Zaadjes van snelgroeiende planten, zoals tuinkers.
- Schoteltjes en watten of aarde.

Voorlezen

Lees een tweede keer voor en sta stil bij moeilijke woorden bijvoorbeeld:

Dwarrelt - voordoen

Vleugels - illustratie

Stengel - illustratie

Schuilen - voordoen

Rekken en strekken - voordoen

Ieder jaar een ring erbij - uitleg met woorden of een schijf hout

Gemak - met woorden vergelijken / tegenstelling

Ontluikende - uitleggen met woorden of een illustratie uit een ander boek

Verwerking

Laat ter introductie het filmpje over zaden zien van Schooltv

<https://schooltv.nl/video/huisje-boompje-beestje-zaden/#q=zaden>

of deze

<https://schooltv.nl/video/nieuws-uit-de-natuur-verspreiding-van-zaden/>

vanaf 6.51 t/m 14.53 minuten waarin ook de esdoorn voorkomt.

Plant de zaadjes van snel kiemende planten zoals tuinkers.

Afsluiting

Maak elke dag een foto. Hang deze op de themawand en leg zo de groei vast.

Les 3

Vorbereiding

- Gebruik de gescande afbeeldingen van les 1.
- Hang een kleurenkopie van de boom in elk seizoen op de themawand.
- Papier en stift.

Voorlezen

Laat de afbeeldingen zien.

In het verhaal leven verschillende dieren in en rond de boom.

Waarom doen ze dat? Wat vertellen de illustraties over hun leven?

Op de afbeeldingen verandert de boom van klein naar groot, maar ook met de seizoenen. Bekijk samen de platen van de boom in de verschillende seizoenen. Hoe ziet de boom er in de verschillende seizoenen uit?

Verwerking

Geef de boom een stem en laat kinderen een verhaal bedenken met de boom als ik-persoon.

Hoe oud is hij en hoe is hij in het bos terechtgekomen? Wat heeft hij allemaal meegemaakt? Noteer het verhaal.

Afsluiting

Lees het verhaal dat de kinderen bedacht hebben voor en hang het op de themawand.

3. Verder lezen en kijken

Verzamel boeken over het thema 'Bomen en zaden'.

Bijvoorbeeld:

- Supergroen; helden schurken van het voedselbos, Thijs Goverde
- Het verborgen leven van bomen voor kinderen, Peter Wohlleben
- Het complete bomenboek, Nathalie Tordjman
- Als een boom, Maria Gianferrari
- Onderzoek: zaden; leer, kweek, kook, Lowe, Lindsey
- Waarom vallen de bladeren van de bomen, Ruth Owen

- Hoe komt een boom aan voedsel?

<https://schooltv.nl/video/fotosynthese-een-plant-maakt-zijn-eigen-voedsel/#q=%22fotosynthese%22>

- Waarom vallen de bladeren van de boom

<https://schooltv.nl/video/herfstblaadjes-waarom-vallen-blaadjes-van-de-bomen/#q=waarom%20vallen%20bladeren%20van%20de%20boom>

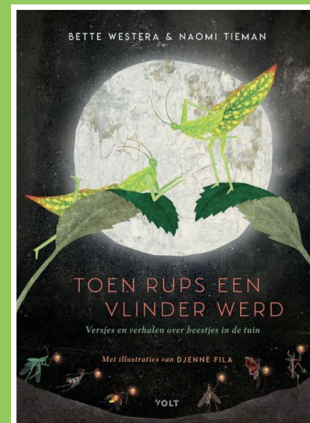
Er zijn verschillende 'Tree of Life' mandela's te vinden bij Google Afbeeldingen.

Bijvoorbeeld: <https://www.mandalasforthesoul.com/tree-mandala/>

Groep 3 en 4

Toen Rups een vlinder werd

Bette Westera & Naomi Tieman

1. Vooraf

Aan het begin van de dag ontmoeten Eendagsvlieg en Rups elkaar. Eendagsvlieg wacht tot het stopt met regenen, zodat ze op avontuur kan. Rups wacht totdat hij een vlinder wordt.

Als Rups eindelijk Vlinder is, is eendagsvlieg verdwenen. In zijn zoektocht komt Vlinder langs allerlei beestjes in de tuin, van verleidelijk zingende libellen tot verstoppertje spelende wandelende takken, en een heel veld vol met bloemen. Aan het eind van de dag vindt Vlinder Eendagsvlieg en vallen ze samen in slaap.

In dit voorleesboek van Bette Westera en Naomi Tieman wordt de dag van Vlinder beschreven aan de hand van korte verhalen en gedichten. De illustraties zijn van Djenné Fila. Het overkoepelende verhaal volgt Vlinder en zijn reis door de tuin, daarin is de zoektocht naar Eendagsvlieg een doorlopende lijn. In elk verhaal/gedicht staat een ander beestje (of groep beestjes) uit de tuin centraal. De illustraties sluiten aan bij het verhaal, en naarmate de dag vordert, wordt het langzaam donkerder.

2. De lessen

Les 1

Deze lessen focussen op het verhaal 'Nieuwe namen', maar het boek is leuk om als geheel voor te lezen. Focus dan op de zoektocht van Vlinder, en het verloop van de dag in het boek (ook duidelijk terug te zien in de illustraties).

Voorbereiding

- Lees alle drie de lessen door.
- Lees bij voorkeur voor de lessenreeks het boek in zijn geheel voor aan de klas.
- Kopieër voor les 3 voor de kinderen het clublied van de Nette-beesten-club.
- Verzamel boeken over 'insecten'. (Zie suggesties bij 3. Verder lezen en kijken) Richt hiermee een themahoekje in.
- Tablets of pc's waarop leerlingen informatie kunnen opzoeken.
- Per 2 leerlingen een vel papier om een woordweb op te maken.

Introductie van het boek

Bekijk samen de voor- en achterkant en laat enkele van de tekeningen zien.

Voorlezen

Lees het verhaal 'Nieuwe namen' voor.

Als je het boek hebt voorgelezen, kun je eventueel kort de zoektocht van Vlinder herhalen, om de kinderen context te geven.

- Is dit een informatieboek of verhalenboek?
 - Bespreek met de leerlingen wat er in het verhaal verteld wordt. Wat kan er echt gebeuren, en wat niet? Waarom zou de schrijver dit zo geschreven hebben?
- Waar denk je dat dit verhaal zich afspeelt?
- Welke beesten zitten in de Nette-Beesten-Club?
 - Waarom zijn ze zo ontevreden?
 - Waarom heet hun club de Nette-Beesten-Club?
- Welke rol heeft Vlinder in het verhaal?
- Wat is de oplossing die Vlinder bedenkt? Lost dat het probleem op?

Verwerking

De leerlingen worden verdeeld in groepjes van 4. In tweetallen proberen ze uit te vinden hoe de beesten uit de Nette-Beesten-Club aan hun namen komen, en of zie die naam verdienen. Wat doen deze beestjes? Ze verwerken de informatie in een woordweb en presenteren de resultaten aan elkaar binnen hun groepje.

Suggesties voor bronnen:

- https://willemwever.kro-ncrv.nl/vraag_antwoord/dieren-en-planten/waarom-heet-een-oorwurm-een-oorwurm
- <https://www.spelactief.nl/vraag-antwoord/dieren/waarom-heet-een-oorwurm-een-oorwurm>
- http://willemwever.kro-ncrv.nl/vraag_antwoord/waarom-heet-een-pissebed-een-pissebed
- <https://www.rtlxl.nl/programma/green-kids/dff3ce02-420f-41de-b3ab-078253f29296>
- <https://www.onzenatuur.be/artikel/de-kakkerlak-smerig-of-nuttig>
- <https://www.youtube.com/watch?v=RrYIOmfuNX0>

Afsluiting

Geef een aantal leerlingen de gelegenheid om te vertellen welke informatie ze gevonden hebben en of ze vinden dat hun beest de naam verdient. Hang de woordwebben op in de klas.

Les 2

Vorbereiding

Zorg voor een aantal foto's van insecten met de naam erbij. Kies insecten die nog niet in de vorige les aan bod zijn gekomen.

Lijst met suggesties:

Andere dieren in de Nette-Beesten-Club:

- Het Bootsmannetje
- De Veldkrekkel
- Mestkever
- De Grote Boktor
- Vliegend Hert
- De Stinkende Kortschildkever
- Grote Bombardeerkever
- De Mierwesp
- De Meelworm
- De Spinduizendpoot
- Veenmol of Aardkrekkel
- De Panorpa
- Kruisspin

Voorlezen

Lees het verhaal 'Nieuwe Namen' nog een keer voor.

- Kende je de beesten uit de Nette-Beesten-Club al?
- We weten nu hoe Oorwurm, Pissebed en Kakkerlak aan hun namen komen. Zijn dat geschikte namen? Of zijn de namen die Vlinder ze geeft beter?
- Zou je meer willen leren over de beesten die genoemd worden?
- Zijn je ideeën over deze dieren na het horen van het verhaal veranderd?
- Mensen vinden insecten vaak vies, of griezelig. Zouden er nog meer beesten/insecten in de tuin wonen die zich net zo voelen als Oorwurm, Pissebed & Kakkerlak?

Verwerking

Laat de leerlingen een beestje kiezen dat bij de Nette-Beesten-Club zou kunnen horen. Het is handig om hier al een voorselectie van te maken en de leerlingen te laten kiezen uit foto's met de naam van het dier eronder.

Laat de leerlingen goed naar het plaatje kijken en woorden opschrijven die ze met het beest associëren. (Bijvoorbeeld, spin: eng, kriebelig, griezelig, donker, web, dik achterlijf). Laat ze daarna met deze woorden een kort gedicht schrijven over hun beest.

Makkelijke vorm hiervoor is het elfje
voorbeeld:

Spin

Dik lijf

Acht harige poten

Stil in haar web

Griezelig

Afsluiting

Geef een aantal leerlingen de gelegenheid om hun gedicht voor te lezen.

Les 3

Vorbereiding

- Kopieer voor alle kinderen het 'clublied' uit het verhaal 'Nieuwe Namen'.

Samenlezen

Herhaal kort wat er in 'Nieuwe Namen' plaatsvindt en waar jullie het in de klas eerder over hebben gehad. Lees samen het 'clublied' van de Nette-Beestjes-Club.

- Kun je je inleven in de beesten in de Nette-Beesten-Club?
- Hoe denk je nu over insecten en andere kriebelbeesten?

Verwerking

Laat de leerlingen een tekening maken van het dier dat ze in de vorige les gekozen hebben. Bij het beest kunnen ze een tekst schrijven. Ze gebruiken daarbij de informatie die ze in vorige lessen gevonden hebben. De tekst mag verhalend of informatief zijn. Ook mogen ze het beest een nieuwe naam geven, als ze - net als Vlinder - een naam vinden die beter bij het beestje past.

Afsluiting

Hang de tekeningen op in de klas.

3. Verder lezen en kijken

Verzamel boeken over 'insecten'.

- Insecten, Sanne Ramakers, Merel de Vink & Marjolein Hund
- Insecten onder de loep, François Lassere & Anne de Angelis
- Overal zijn beestjes, Britta Teckentrup

Groep 3 en 4

Van leeuw tot leeuwerik

Riet Wille & Ann De Bode

1. Vooraf

Dit is een boek met een oplopend AVI-niveau. Tot en met bladzijde 48 is het bedoeld voor groep 3, dan volgen nog twee verhalen voor op AVI 4 niveau. De basis van het boek zijn fabels. Deze worden afgewisseld met gedichten en taalspelletjes rond de dieren die in de fabels voorkomen.

2. De lessen

Les 1

Hoe kun je tekst op een bijzondere manier opschrijven?

Vorbereiding

- Lees het boek en de lessen.
- Kopieer de tekst van 'De buik van vos'.
- De illustratie scannen en op het digibord laten zien.
- De plaat uitprinten.
- Lijst met woorden klaarzetten op het digibord.
- Maak in de klas een plek vrij die je als themawand kunt gebruiken.
- Verzamel boeken met fabels. (Zie suggesties bij 3. Verder lezen en kijken) Richt hiermee een themahoekje in.

Introductie van het boek

Bekijk samen met de kinderen de omslag van het boek. Wat zien de kinderen? Vertel de titel van het boek. Lees de tekst op achterkant voor. Laat 'De buik van de vos' zien.

Voorlezen

Deel de tekst van de fabel uit aan alle leerlingen. Vertel dat we de fabel van 'De buik van de vos' gaan lezen. Lees het verhaal zelf voor terwijl de leerlingen luisteren en meelesen.

Woorden om aandacht aan te besteden:

Geur: Wat is een geur? Hoe merk je dat er een geur is? De vos heeft een goede neus, dus hij kan iets vinden door de geur. Hoe kunnen dieren nog meer iets op het spoor komen? Door hun oren (geluid), ogen (beeld).

Dut: Wat is dat, een dut? Meestal zeg je dutje, een middagdutje van een klein kind bijvoorbeeld. Wat is een ander woord daarvoor? Slaapje, tukje. Waarom zou de vos gaan slapen? Als je veel gegeten hebt ben je soms moe.

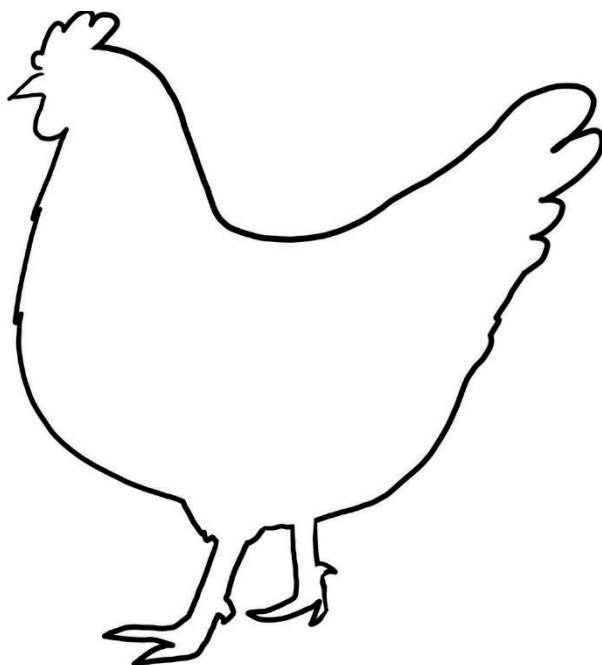
Klem zitten: Wat betekent dat? Wat is 'klemmen'? Iets zit vast, vastgeknepen, omdat het ergens niet door past misschien.

Je bent maar half: wat bedoelt zus hiermee? Vos is maar voor een gedeelte te zien.

Verwerking

Wat valt de leerlingen op aan het woord aan de regel 'geur geur **geur geur**'? Waarom zou dit woord zo zijn opgeschreven? Gebruik de woorden 'de geur **wordt sterker**'. Zo kan je woorden op een bijzondere manier opschrijven en op die manier uitdrukken wat ze betekenen. Een ander voorbeeld daarvan staat op blz. 38. De woorden 'rug', 'kussen' en 'poot' zijn zo opgeschreven dat ze een stoel vormen.

Geef de kinderen een vel met het kippensilhouet.

Op blz. 6 staan de woorden die bij de verschillende lichaamsdelen van de kip horen. Toon de lijst met deze woorden op het digibord. Ze kunnen deze nu op de juiste plaats opschrijven in het silhouet van de kip. Het woord kan meerdere keren gebruikt worden om het vlak op te vullen. Het mag ook in een bijzondere vorm geschreven worden; rond, of in de vorm van veertjes bijvoorbeeld. Eventueel kunnen nog iets moeilijker woorden worden toegevoegd: buik, staart, vleugel.

Afsluiting

Bespreek hoe de kinderen de tekst verbeeld hebben. Hang de tekeningen op de themawand.

Les 2

Wat is een fabel? Welke les valt er uit de fabel te leren?

Vorbereiding

- Kopieer de tekst van de fabel 'De vos en de raaf'.
- Kopieer de 'som' op blz. 7.

Voorlezen

Vorige keer hebben we de fabel van 'De buik van de vos' gelezen. Nu gaan we weer een fabel lezen. Een fabel is een oud verhaal. Het gaat over dieren, meestal twee. De dieren gedragen zich een beetje als mensen. Op deze manier kun je een wijze les leren uit het verhaal.

Deel de tekst uit. Lees de fabel terwijl de leerlingen meelesen. Bespreek de les van dit verhaal. Wat was het plan van de vos om de kaas te krijgen? Waarom zou hij denken dat raaf wel zou gaan zingen? Gebruik de woorden **prijzen** en **ijdel**. Heeft een raaf eigenlijk een mooie stem? Is dat misschien de reden dat hij graag wilde zingen?

Verwerking

Laat de leerlingen de 'som' (rebus) op blz. 7 oplossen. Welke dieren komen eruit? Laat de leerlingen in tweetallen bespreken hoe je deze dieren zou kunnen prijzen om iets wat ze heel goed kunnen. Of misschien om iets wat ze juist helemaal niet goed kunnen.

Afsluiting

Laat een aantal kinderen vertellen over de dieren.

Les 3

Welk gevoel krijg je hierbij? Kan je deze les ook op jezelf betrekken?

Vorbereiding

- Kopieer de tekst van 'De duif en de mier', behalve de laatste 11 regels.
- Kopieer de laatste 11 regels apart.
- Leg tekenbenodigdheden klaar.

Voorlezen

Lees de fabel voor, de kinderen lezen mee. Onderaan de eerste bladzijde laat je de kinderen 'zoeken naar de mier'. Als ze deze gevonden hebben mogen ze het woord omcirkelen of een kleur geven. Stop met lezen bij 'en wat mier dan doet?'.

Wat zou de man met het net willen doen? Zou mier duif willen helpen? En waarom? Denk na wat mier zou kunnen doen om duif te helpen.

Verwerking

Laat de kinderen een tekening maken van de manier waarop mier duif in deze situatie kan helpen. Bespreek daarna een aantal oplossingen van de kinderen. Deel nu de laatste regels van het verhaal uit en laat de kinderen zelf lezen hoe het afloopt.

Afsluiting

De duif hielp de mier, en daarom hielp de mier later ook de duif. Ken je hier zelf ook voorbeelden van? Iets dat je zelf hebt meegemaakt misschien? Laat kinderen hierover vertellen. Of kan je misschien een manier verzinnen waarop je elkaar zou kunnen helpen?

3. Verder lezen

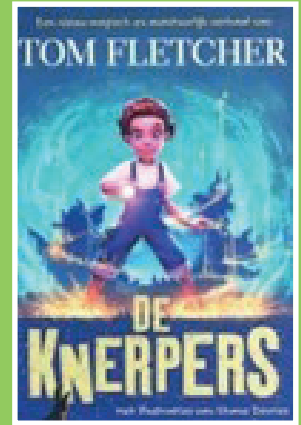
Andere boeken met fabels voor deze leeftijd:

- Formidabele fabels, Elli Woollard en Marta Altés (ill.)
- Het fabuleuze leven van Aesopus, Ian Lender en Pamela Zagarenski (ill.)
- De fabels van Aesopus voor kinderen, Rosie Dickins en Lesley Sims
- De hond, de haan en de jakhals, Beverley Naidoo en Piet Grobler
- De wolf en het lam en andere fabels van Aesopus, Eric Carle
- Het rode kippetje: zes dierenverhalen, Max Velthuis

Groep 5 en 6

De Knerpers

Tom Fletcher

1. Vooraf

Stel je voor dat je op een ochtend wakker wordt en alle volwassenen zijn verdwenen. Zo maar, patsboem! Dat is precies wat Lucy Modderman overkomt. Zij is de held van dit verhaal (maar dat weet ze nog niet!). Terwijl alle kinderen uit het dorp zoveel mogelijk snoep eten en zo laat mogelijk opblijven, onderzoekt Lucy wat er is gebeurd. Zo komt ze op het spoor van vier gluiperige wezens die rondkruipen in haar slaapkamer: Grommert, Burp, Krabbert en Snuf. Het zijn de Knerpers. En zij weten precies waar de volwassenen zijn gebleven...

2. De lessen

Les 1

Vorbereiding

- Lees alle drie de lessen en het boek.
- Verzamel boeken over 'afval'. (Zie suggesties bij 3. Verder lezen en kijken). Richt hiermee een themahoekje in.
- Voor iedere leerling een kopie van blz. 39 of 87.

Introductie van het boek

Introduceer het boek, bespreek samen de voor- en achterkant.

Voorlezen

Lees t/m blz. 38 voor aan de klas.

Tip: een dik boek kan kinderen afschrikken. Laat na het voorlezen zien hoeveel bladzijdes je al voorgelezen hebt. Het is een dik boek maar vlot geschreven en er staan veel tekeningen in, hierdoor lees je al snel veel bladzijdes.

- Speelt het verhaal in de tegenwoordige tijd of verleden tijd?
- Is het boek De Knerpers een fantasieverhaal (fictie) of een waargebeurd verhaal?
- Welke overeenkomsten herken je uit je eigen omgeving?
- Wat valt je op over de namen van de kinderen uit het boek? Bijvoorbeeld Irry Tandstra, Kees Kronkel
- De wereld van de Knerpers heet het Redno (onder)

Verwerking

Geef ieder groepje de fragmenten van blz. 39 of 87.

Stel hierbij de vraag: welke persoon vraagt tussendoor aan jou of je het verhaal verder durft te lezen?

Afsluiting

Een paar kinderen vragen naar hun antwoorden.

Hoe ben je daar achter gekomen? Wat zou de reden zijn dat de schrijver ervoor gekozen heeft dit zo te doen?

Les 2

Vorbereiding

Zorg voor tekenmateriaal en A3 papier voor elke leerling.

Voorlezen

Lees blz. 172 t/m 183 en blz. 248 t/m 251 voor.

- Wat weet jij van het milieu? (bijvoorbeeld afvalprobleem)
- Wat zijn belangrijke oorzaken van het afvalprobleem?
- Waar ben je nieuwsgierig naar geworden?
- Hoe kunnen wij het afval in de school beter organiseren?

Verwerking

- Hoe zou jouw Redno (onder) wereld eruit zien?
- De Knerpers bouwen huizen van het afval in de Rednowereld. Wat zou jij kunnen maken / hergebruiken van afval?
- Maak een tekening van jouw Redno wereld.
- Schrijf er een toelichting bij.

Afsluiting

Laat leerlingen hun wereld presenteren aan elkaar en hang ze op in de klas.

Les 3

Boekfragment blz. 324 t/m 326: Maak zelf het verhaal af. Stel dat jij de hoofdpersoon bent in De Knerpers, wat zou jij dan doen?

Groep 5 en 6

Noordpool/ Zuidpool: van pool tot pool een omdraaiboek

Michael Bright & Nic Jones

1. Vooraf

Maak kennis met de Noordpool en de Zuidpool. Ontdek welke dieren en mensen er leven, welke natuurschatten er zijn, ook diep onder het ijs en waardoor ze bedreigd worden. een omkeerboek met veel kleurenillustraties.

Dit prachtige omdraaiboek neemt je mee naar de Noordpool en de Zuidpool. Leer op de Noordpool van alles over de natuur daar, van de ijsberen tot de temperatuur. Welke dieren wonen er nog meer? Welke gevolgen heeft de klimaatverandering voor de ijskappen en de dieren? Hoe ziet het leven er rondom de Noordpool uit voor de mens? Wist je dat er ook testlocaties zijn voor raketlanceringen? Keer het boek om en voor je het weet ben je op de Zuidpool, op het continent Antarctica. Daar is het zo mogelijk nog kouder. Lees alles over de spectaculaire race in 1911 om deze pool als eerste te bereiken. Leer over de orka, het ultieme pool-roofdier. En natuurlijk de pinguïns die op de Zuidpool wonen. Voor een expeditie naar de polen heb je echt geen thermokleding nodig. Met dit schitterend geïllustreerde boek waan je je op de meest woeste én mooiste plekken op aarde.

2. De lessen

Les 1

In de eerste les ontdekken de kinderen wat voor soort boek het is en welke informatie ze in het boek kunnen vinden. Gezamenlijk wordt een venndiagram (zie verderop) gemaakt.

Vorbereiding

- Lees het hele boek goed door.
- Maak A3 kleurenkopieën van de binnenkanten van het boek, de kaart van de Noordpool en de Zuidpool. Hang deze op in de klas.
- Je kunt deze kaarten ook inscannen voor het digibord.
- Kopieer op A3 formaat van Noordpool blz. 8/9, 10/1, 12/13, 16/17, 18/19, 22/23, 26/27, 28/29 en van Zuidpool blz. 13/14, 15/16, 17/18, 19/20, 23/24, 25/26, 27/28.
- Zorg voor een groot vel papier (minimaal A3) voor het venndiagram.
- Zet een globe klaar.
- Verzamel boeken over het thema Noordpool/Zuidpool. (Zie suggesties bij 3. Verder lezen en kijken) Richt hiermee een themahoekje in.

Introductie van het boek

Vertel dat het een informatieboek is.

- Wat is het verschil tussen een informatieboek en een verhalend boek?

Laat zien dat het een omkeerboek is.

- Waarom zouden de auteurs hiervoor gekozen hebben?

Bekijk samen met de leerlingen de binnenkanten van het boek, de kaarten van de Noord- en de Zuidpool.

- Welke dieren zie je op de Noordpool?
- En wat zie je nog meer op de Noordpool?
- Welke dieren zie je op de Zuidpool?
- En wat zie je nog meer op de Zuidpool?
- Het boek spreekt over Arctis en Antarctis. In de gewone spreektaal hebben we het daar meestal niet over. Wat zijn de benamingen die we in de spreektaal hiervoor gebruiken?
- Pak een globe en bekijk nog eens de gebieden waar we het over hebben.

Lezen

Splits de groep in twee helften. De ene helft gaat in de kopieën van het boek informatie zoeken over de Noordpool, de andere over de Zuidpool. Ieder tweetal krijgt een kopie van bladzijde uit het boek. Geef voldoende tijd om de teksten te lezen.

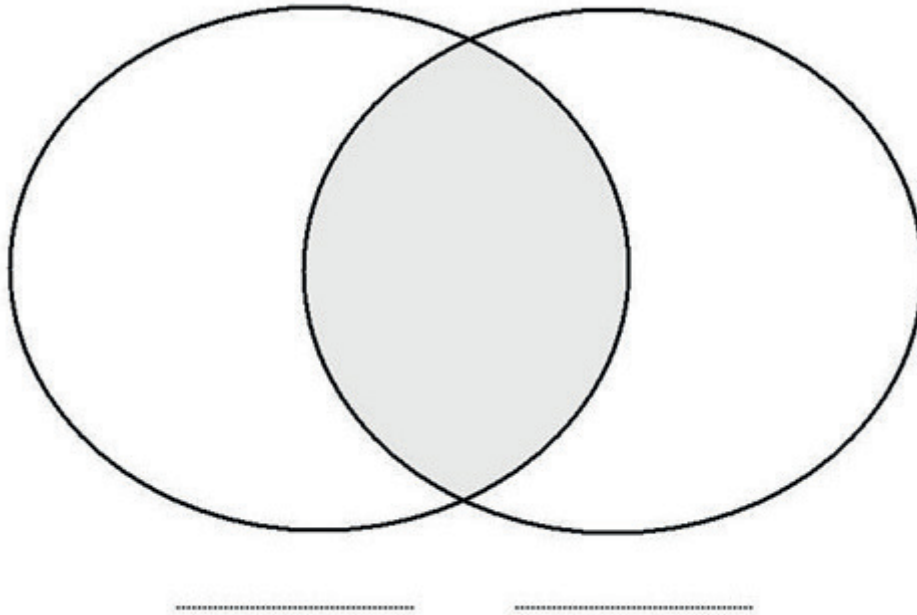
Verwerking

Stel vervolgens de volgende vragen, laat de leerlingen de antwoorden opzoeken en markeren in hun tekst en noteer de antwoorden meteen in het venndiagram:

- Welke dieren leven er op Noord-/Zuidpool?
- Welke vogels leven er?
- Welke dieren leven onder water?
- Leven er ook zeehonden, walvissen en dolfijnen?
- Wie heeft het gebied ontdekt?
- Zijn er nu ook mensen daar?

Vergeet bij het opzoeken niet ook te kijken naar de prachtige illustraties.

Maak gezamenlijk een venndiagram. Dit venndiagram bestaat uit 2 overlappende ovalen. In het ene ovaal komen de kenmerken van de Noordpool. In het andere ovaal kenmerken van de Zuidpool. In het overlappende gedeelte komen de overeenkomsten. Hang het venndiagram bij de kaarten van de Noord- en de Zuidpool.

Afsluiting

Schrijf 3 dingen op die je door dit boek hebt geleerd die je nog niet wist. Wissel dit met elkaar uit.

Les 2

In de tweede les gaan de kinderen nadenken over de informatie die in het boek gegeven wordt en zelf een boekje maken.

Vorbereiding

- Kopieer blz. 30/31 van Noordpool en blz. 31/32 van Zuidpool voor iedere leerling op A3 formaat.
- Zorg dat voor ieder tweetal een atlas beschikbaar is.
- Zorg voor dun (klad)papier en een nietmachine.

Lezen

Vestig de aandacht op het boek, de kaarten en het venndiagram die in de klas hangen (zie les 1).

Deel de kopieën van blz. 30/31 van Noordpool uit en lees samen de tekst.

- Welke gevolgen heeft de opwarming van de aarde voor de poolgebieden? Laat leerlingen dit in de tekst opzoeken en markeren.
- De dieren op de Noordpool hebben steeds minder ijs om op te leven. Wat zouden wij daaraan kunnen doen? Noteer de antwoorden op het bord.

Deel de kopieën van pagina 31/32 van Zuidpool uit en lees samen de tekst.

- Met sommige dieren gaat het goed. Welke zijn dat en hoe komt het dat het nu beter gaat? Laat leerlingen dit in de tekst opzoeken en markeren.
- Op blz. 31 gaat het over Zuid-Georgia. Waar ligt dat? Zoek dit op in de atlas en de globe.

Verwerking

De leerlingen gaan zelf een informatieboekje maken. Maak een klein boekje door de blaadjes dubbel te vouwen. Gebruik nietjes om de bladzijden vast te zetten.

Maak er, net zoals bij het grote boek, een omkeerboekje van.

Maak het ene deel over de Noordpool, het andere deel over de Zuidpool. Teken een dier op elke pagina en schrijf er een korte tekst bij. Laat op elke pagina nog ruimte vrij voor de activiteit van les 3.

Afsluiting

Wat zou je nog meer willen weten over de poolgebieden? Hoe zou je die informatie kunnen vinden?

Les 3

In de derde les gaat het over de emoties die de kinderen bij het boek hebben en verwerken de leerlingen hun fantasie over een poolreis in hun boekje.

Vorbereiding

Lees onderaan blz. 29 van Noordpool het stukje 'Race naar de Noordpool'.

Voorlezen

- Zou je graag naar de Noord- of Zuidpool gaan?
- Wat is de belangrijkste reden dat je wel of niet naar de poolgebieden zou willen gaan?
- Hoe zou je erheen reizen?
- Wat zou je daar gaan doen?

Verwerking

Schrijf en teken in je mini-omdraaiboekje hoe je naar de Noord- of Zuidpool zou gaan. Wat heb je aan? Wat zou je daar gaan doen? Welke dieren ga je zien?

Afsluiting

- Waarom zou je dit boek wel of niet aanbevelen?
- De illustraties spelen een belangrijke rol in dit boek. Wat vind jij de mooiste illustratie?

Stel de boekjes die de kinderen gemaakt hebben ten toon in de klas en geef de gelegenheid om erin te lezen.

3. Verder lezen en kijken

Verzamel boeken over het thema 'Noordpool/Zuidpool'.

Bijvoorbeeld:

- Op de Noordpool! Max, Milan en Makoto in actie, Marco Kunst
- Hoe kan het dat pinguïns niet kunnen vliegen?, Pat Jacobs
- Wie telt de pinguïns?, Marry Meinking
- De poolgebieden, Leon Gray

Ter ondersteuning kunnen de volgende filmpjes bekeken worden:

- [De Noordpool](#)
- [Zuidpool](#)
- [Pooldieren](#)
- [Kun je een ijsberg opdrinken?](#)
- [10 graden warmer op Spitsbergen](#)

Meer over de poolgebieden op andere sites

Docukit	Informatie over de Noordpool.
Docukit	Informatie over de Zuidpool of Antarctica.
Docukit	Informatie over dieren in de poolgebieden.
Wikikids	Lees meer over de Noordpool.
Wikikids	Lees meer over de Zuidpool.
National Geographic Junior	Weetjes over het bekendste dier van de Zuidpool: de pinguïn.
Willem Wever	Hoe is het ijs van de Noordpool ontstaan?
Willem Wever	Is het kouder op de Noordpool of op de Zuidpool?
National Geographic Junior	Weet je dit al over de ijsbeer?

Groep 7 en 8

Elke dag broerdag

Tineke Honingh

1. Vooraf

De vijf broers Noa, Robbe, Kees, Dook en kleuter Tibbe zijn onafscheidelijk. Ze hebben niet allemaal dezelfde ouders maar dat vinden ze helemaal niet erg. Wat ze het liefste doen? Ravotten in het bos en samen hutten bouwen.

Ze zijn vrienden door dik en dun: als een van hen een probleem heeft, krijgt hij hulp van de rest. Ze horen bij elkaar, wat er ook gebeurt.

Op een dag ziet Noa een paarse envelop liggen met de naam van een advocaat erop. Hij vertrouwt het niet en roept een broeralarm uit. Het vijftal gaat op zoek naar de brief. O jee, in de brief staan woorden die ze niet helemaal begrijpen, maar waarvan ze weten dat ze slecht nieuws betekenen: omgangsregeling, nieuwe woonsituatie, voogdij, ouderschapsplan.

De vijf jongens willen bij elkaar blijven. Ze kunnen niet zonder elkaar, maar ze kunnen wél zonder ouders. Samen lopen ze weg, het bos in, in de hoop dat ze zo bij elkaar kunnen blijven. Buiten in het bos, tussen de reeën, buizerds en insecten ontdekken ze wat ze echt aan elkaar hebben. Dat je soms niet alles aan elkaar kunt vertellen. En ze ontdekken, uiteindelijk, de waarheid over de paarse envelop. Elke dag broerdag is een ijzersterke nieuwe roman voor kinderen vanaf negen jaar Tineke Honingh schreef ook het boek Het (on)gewone verhaal van Bo (en Tom).

2. De lessen

Les 1

De eerste les richt zich op het 'wat'. Wat gebeurt er? Waaraan zie je dat? Wat gebeurde er hiervoor?

Vorbereiding

- Lees het boek eerst zelf. Tip: Als je lid bent van de bibliotheek kun je dit boek als e-book lenen in de online Bibliotheek app.
- Maak in de klas een plek vrij die je als themawand/tentoonstellingstafel kunt gebruiken: laat ze veren, schedels, skeletjes, vleugel, schelpen etc meenemen
- Scan de plattegrond (blz. 6/7) en de stamboom (blz.8) om te tonen op het digibord.
- Plak de titel en de rughoek af.

Introductie van het boek

Bekijk samen met de kinderen de omslag en binnenkant van het boek. Wat zien de kinderen? Bespreek de omslag. Waar zou het verhaal over gaan. Wie zouden het zijn? Wat is hun relatie? Wat doen ze in het bos? Waar zijn ze naar op weg? Wanneer speelt het zich af (anno nu, in het verleden?). Laat ook de pagina met de plattegrond zien. Laat de kinderen vertellen wat ze zien. Laat de stamboom zien. Wat is dit voor gezin? Wat zou de titel van het boek zijn? Verklap de titel en lees de achterkant voor.

Laat kinderen vertellen wat zij denken dat een stieftweeling is. Weten ze dit niet? Na het voorlezen van hoofdstuk 1 wel! Schrijf het woord stieftweeling op het bord en schrijf daar ook andere woorden op die in het verhaal voorkomen en die niet zo bekend zijn. Maak ook een inventarisatie van alle dieren die in het boek voorkomen.

Voorlezen

Lees Een stieftweeling voor tot blz.12 'Over die film met die magische deur'.

- Naar welk boek wordt hier verwezen? (Narnia) en lees dan verder tot 'Hij wees recht voor ons'.
- Wat denk je dat Noa en Kees zien?

Lees dit hoofdstuk uit.

Lees de zin op pagina blz.11 'De bomen hadden gelukkig weer kleur op hun bruine skelet gekregen' voor.

- In welk jaargetijde speelt het zich denk je af?

Lees Een paarse envelop (hoofdstuk 2) voor tot 'Noa liet de lepel uit zijn handen vallen'.

- Waarom liet Noa de lepel vallen?

Lees verder tot het laatste woord (advocaten) van dit hoofdstuk.

Stel de volgende vragen:

- Wat is het beroep van David?
- Wat zou er nog meer op die enveloppe staan?

Lees Foute Boel (hoofdstuk 3) voor

- Waarom weet Kees meestal wat het beste is?

Lees Een ge-wel-dig-plan (hoofdstuk 4) voor tot 'een echte broerdag'.

- Wat denk jij dat ze gaan doen op die dag?
- Hoe noem je zo'n wandeling waarbij je niet mag praten? (blz. 25)

Verwerking

Elke lezer maakt beelden in zijn hoofd bij een verhaal dat gelezen of voorgelezen wordt. Vraag of ze dit herkennen.

Stap 1: Vertel de leerlingen dat ze een moodboard gaan maken over de ruimte waar het verhaal zich afspeelt, hier vooral in het bos en ook in huis. Wat is een moodboard? Dat is een sfeerbord met afbeeldingen uit de leefwereld van de personages. De vijf broers zijn veel buiten in het bos.

Stap 2: Laat leerlingen een lijstje maken met kenmerken van hun bos:

Hoe ziet hun bos eruit? Welke bomen staan er? Welke kleur hebben die bomen. Is er jonge aanplant of staan er juist hele grote oude bomen? Hoe groot is hun bos? Welke dieren leven er? (mierenhopen, slangen, torretjes etc.) Is er water in het bos: sloten, meertjes in het bos? Staan er ook huizen in het bos? Welke vogels leven er? Zijn er hekken, weilanden?, etc.

Stap 3: met dit lijstje gaan ze op zoek naar plaatjes die bij het verhaal passen. Ze zoeken plaatjes op internet of uit oude tijdschriften, ze laten zien welke bomen er in hun bos staan welke dieren er leven. Staan er ook huizen in hun bos?

Stap 4: De gevonden beelden worden bij elkaar geplaatst op een moodboard, een vel papier, of in een digitaal bestand. Nodig de leerlingen ook uit om er teksten of steekwoorden bij te schrijven.

Afsluiting

Wat vonden de kinderen het mooiste of leukste deel van het verhaal en waarom?

Les 2

De tweede les richt zich op het 'hoe'.

Vorbereiding

- Koop (bijvoorbeeld bij de Action) stenen en viltstiften waarmee je op stenen kunt schrijven.
- Leg voor alle kinderen A6 tekenpapier en kleurpotloden neer.

Voorlezen

Laat het boek zien en vertel dat jullie de vorige keer hebben gekeken naar de stamboom. Hoe zit dat ook alweer? Weten jullie de namen nog? Weet je nog waar de broers van houden, wat ze graag doen? We weten dat Noa heel erg is geschrokken van de enveloppe van de advocaat. En de vijf broers zijn op zoek gegaan naar de enveloppe maar hebben hem nog niet gevonden. Vraag je hardop af hoe het verhaal verder zal gaan. Marina heeft een broerdag georganiseerd. Wat gaan ze doen?

Lees Een soort boswachter (hoofdstuk 5) voor tot blz. 27 'In het midden stond een ronde tent zonder ramen maar met een schoorsteen. Een sliert rook kringelde omhoog'.

- Hoe noem je zo'n tent? Wie weet dat? Lees hoofdstuk uit.

Lees Schedels, botten en veren (hoofdstuk 6), Een grote, zwarte vlek (hoofdstuk 7) en Broeralarm (hoofdstuk 8) voor.

Stel de volgende vragen:

- Ans zegt tegen Robbe: *Indianen zeggen dat spinnen lijntjes weven tussen het verleden, het nu en de toekomst.* En ze vraagt of er iets in het verleden is gebeurd waar Robbe nu mee bezig is. Robbe wordt bleek en zegt *Eh*.
- Waarom reageert hij zo? Wat zou hier aan de hand zijn?
- Hoe komt het dat Robbe weet waar het fotoboek hoort?

Verwerking

- Alle vijf broers zagen wat anders in de vlek: octopus, vis, hond, spin en/of kat. De leerlingen tekenen op een happy-stone een van deze dieren. Ze kunnen voorbeeldtekeningen zoeken op internet
- De leerlingen zoeken op waar de dieren leven, wat hun eigenschappen zijn, hoe lang ze leven en schrijven dit op een A6 kaart.

Afsluiting

De leerlingen leggen hun happy-stone + A6 kaart op de tentoonstellingstafel. Bespreek met de leerlingen wat ze over de dieren hebben gevonden.

Les 3

De derde les gaat over 'wie', de hoofdpersonen, hun emoties en gevoelens.

Vorbereiding

- Ansichtkaarten op A6 formaat

Voorlezen

Pak het boek en blik terug op de vorige les: toen ging het over de broerdag bij boswachter Ans, de grote zwarte vlek en welke dieren de broers daarin zagen. Na de broerdag ging de zoektocht naar de paarse enveloppe verder, kwam Noa fotoalbums tegen en vond Robbe de paarse enveloppe. Noa was boos op zijn vader: zijn vader heeft hem en Robbe acht jaar geleden in de steek gelaten.

Leg bij het voorlezen deze keer de nadruk op de emoties van de vijf broers. Onderbreek het voorlezen een aantal keren door vragen te stellen.

Vertel in grote lijnen de inhoud van de hoofdstukken

We draaien de rollen om (hoofdstuk 9, blz. 46) t/m *Hadden wij ouders nodig?* (hoofdstuk 17, blz. 103) en lees daarna de volgende hoofdstukken voor:

Een frotje (hoofdstuk 18, blz.104)

- Waarom zou Dook huilen? (blz.107)
De broers worstelen allemaal met het feit dat ze in een of twee huizen wonen, een half huis: er is altijd gemis.
- Was er een situatie die je raakte?
- Was er iets waar je blij van werd, verdrietig of juist nieuwsgierig?

De slechtste nacht van ons leven (hoofdstuk 19, blz.119)

Bijna alle broers huilen, alle emoties komen eruit.

- Heb je iets geleerd over je eigen leven?
- Noa klimt in de eerste de beste boom. Waarom zou hij in de boom klimmen? (blz.123)

Twee Noa's (hoofdstuk 20, blz.124)

Noa zegt niets en wil niet huilen.

- Wat voel jij bij deze tekst?

Mijn enige herinnering (hoofdstuk 21, blz.129)

Vraag vooraf:

- Welke zin in dit hoofdstuk raakt je het meest?

Verwerking

De leerlingen schrijven een Ansichtkaart aan één van de vijf broers met een wens voor de toekomst.

Afsluiting

We kennen het einde nog niet. Bespreek klassikaal hoe de kinderen denken dat het boek afloopt. Vertel dat ze het boek zelf kunnen lezen op de bieb-app.

3. Verder lezen en kijken

Verzamel informatieve boeken over het thema bomen - bossen - natuur

Bijvoorbeeld:

- Wondere wereld: Bomen. Ontdek, knutsel en experimenteer, Kevin Warwick en Paul Morgan
- Alles wat je weet over kriebelbeestjes is fout!, Nick Crumpton
- Wonderbos, Jan Paul Schutten
- Het complete bomenboek, Natalie Tjordman
- Een wonderprachtig dier - poëzie, diverse auteurs
- Ik wou dat ik een vogel was - poëzie, diverse auteurs
- Uit elkaar- echtscheiding, Bette Westera

Leesboek:

- Twitch en de vlucht van de ijsvogel, A.G. Leonard

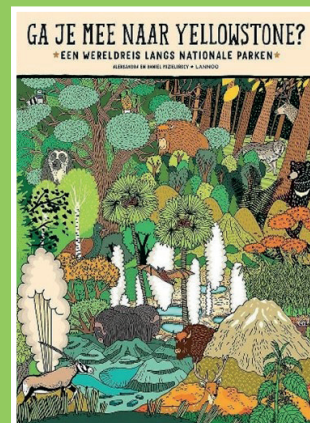
Filmpje:

- <https://schooltv.nl/video/lagen-in-het-bos-een-bos-bestaat-uit-verschillende-lagen/#q=bosse>
- <https://schooltv.nl/zoekresultaten/?q=vogels>
- <https://schooltv.nl/zoekresultaten/?q=vogels>

Groep 7 en 8

Ga je mee naar Yellowstone? Een wereldreis langs nationale parken

Aleksandra & Daniel Mizieliński

1. Vooraf

Eekhoorn Ula en bizon Kuba zijn twee vrienden uit het laatste Europese oerbos in Polen. Een mysterieuze brief is het vertreksein voor een wervelende reis door acht Nationale Parken in verschillende continenten. Reis met hen mee van het Amerikaanse Yellowstone via het Amazonebekken in Peru naar de Chinese vallei Jiuzhaigou tot de Afrikaanse Namibwoestijn. Ontdek welke dieren er wonen, leer over de lokale planten en verbaas je met Ula en Kuba over buitengewone natuurverschijnselen. Een verrassende combinatie van een verhaal in stripvorm met interessante weetjes over fauna en flora.

2. Introductie van het boek

Bekijk eerst de voorkant, bespreek de titel, wat weten de kinderen al over het onderwerp? Als je kijkt naar de afbeelding en de titel, waar denk je dan dat het boek over gaat?

Bekijk samen met de klas dit filmpje over het boek: <https://www.poleninbeeld.nl/cultuur/literatuur/kinderboeken/ga-je-mee-naar-yellowstone/>

Op <https://www.lannoo.be/nl/ga-je-mee-naar-yellowstone> kun je het boek inkijken en zo op het digibord laten zien.

Toon blz. 2/3 (Nationaal Park Bialowieza)

Stel de volgende vragen:

- Wat valt ze op?
- Welke planten en bomen groeien er wel of juist niet?
- Welke soorten dieren leven er?
- Komen deze ook in Nederland voor?
- Kennen de kinderen nog andere Nationale Parken?
- Zijn ze wel eens in een Nationaal Park geweest?

3. Voorlezen

Toon blz. 4 t/m 9 en vat het verhaal samen.

Bij blz. 11 lees je de tekst voor. (Let op in het boek is dit blz. 13!)

Stel de volgende vragen:

- Waar gaat de tekst over?
- Wat wil de auteur vertellen?
- Wat valt je op?
- Wat heb je voor nieuws geleerd?
- Waarover zou je nog eens verder moeten nadenken?
- Wat had de auteur beter moeten uitleggen?
- Waar ben je nieuwsgierig naar geworden?
- Wat voel je bij de tekst/dit boek?
- Wat vond jij het mooist?
- Heb je iets geleerd over jezelf/je eigen leven?
- Zijn er dingen die je wilt veranderen na het lezen van deze tekst?
- Spreekt het park jou aan? Waarom?
- Zou jij het park graag willen bezoeken?

Deze vragen kunnen ook voor de andere parken behandeld worden. Dit kan door groepjes leerlingen met behulp van het boek gedaan worden of klassikaal. Vooral de blz. 31, 40, 55, 71, 81 en/of 83, 97 en 110 zijn geschikt.

4. Verwerking

- Nationaal Park Yellowstone: Scan blz. 31 (voedselketen) en toon deze op het digibord of maak per tweetal een kopie. Hoe ziet de voedselketen bij ons in de natuur eruit? Hoe ziet de voedselketen in jouw eigen omgeving eruit? Hoe ziet jouw eigen voedselketen eruit?
- Kies een voedselketen en teken deze. Zet er net als in het boek informatie bij.
- Per Nationale Park een woordweb maken, offline of digitaal, kinderen vullen de woorden zelf aan. Ook is het leuk om een weetjesposter te maken. Per park vullen de kinderen een weetje in die ze tegen zijn gekomen in het hoofdstuk.
- Welke bomen, planten of dieren uit deze parken komen ook bij ons hier in Nederland/Utrecht voor?
- Neem een blaadje van een boom in jouw buurt mee en kijk of deze ook in het boek staat.

5. Afsluiting

Bekijk en bespreek gezamenlijk de voedselketens, woordwebben en weetjesposters die de kinderen gemaakt hebben.

Reflecteer gezamenlijk op het boek:

- Waarom zou je dit boek wel of niet aanbevelen?
- De illustraties spelen een belangrijke rol in dit boek. Wat vind jij de mooiste illustratie?

6. Verder lezen en kijken

- Het dikke boek van alle bijzondere dieren, Ben Hoare
- Het dikke boek van onze bijzondere natuur, Ben Hoare
- Wow, De wonderen van het bos, Geheimen van het wilde woud, Mack van Gageldonk
- De Ontdekkingreiziger, Katherine Rundell

Ter ondersteuning bij het voorlezen:

- <https://schooltv.nl/video/kringloop-in-het-bos-in-het-bos-wordt-alles-opnieuw-gebruikt/#q=oudste%20bossen>

Ter ondersteuning bij de verwerkingsopdracht:

- <https://schooltv.nl/video/de-voedselketen-eten-of-gegeten-worden/>

Ter ondersteuning bij:

- Nationaal Park Manu:
<https://schooltv.nl/video/biodiversiteit-heel-veel-verschillende-dieren/>
- Nationaal Park Jiuzhaigou:
<https://schooltv.nl/video/gletsjer-en-rivierdalen-u-dalen-en-v-dalen/#q=vallei>
- Nationaal Park Namib-Naukluft:
<https://schooltv.nl/video/kevers-in-de-woestijn-waar-is-water-in-een-woestijn/#q=dieren%20in%20woestijn>
- Nationaal Park Groenland:
<https://www.youtube.com/watch?v=X4qiZOghEto>
<https://schooltv.nl/video/waardoor-kunnen-ijsberen-zo-goed-tegen-kou-overal-haar-behalve-de-neus-ogen-en-een-stukje-van-d/#q=ijsberen>
- Nationaal Park Komodo:
<https://schooltv.nl/video/freeks-wilde-wereld-komodovaraan-mantarog-en-vliegende-honden/#q=komodovaraan>
https://www.youtube.com/watch?v=CtncuvL_YZo
- Nationaal Park Fiordland:
<https://schooltv.nl/video/waar-komt-de-kiwi-vandaan-vernoemd-naar-een-vogel/#q=kiwi>
<https://schooltv.nl/video/het-klokhuis-kiwi/#q=niet%20vliegende%20vogels>